

Personskadekommittén Cirkulär 2/2022

2022-09-05

Schabloniserade inkomstunderlag

“Ersättning för inkomstförlust motsvarar skillnaden mellan den inkomst som den skadelidande skulle ha kunnat uppbära, om han icke hade skadats, och den inkomst som han trots skadan har eller borde ha uppnått...” (Skadeståndsl 5 kap 1 § st 2).

För den skadade som har fast anställning när olyckan inträffar eller där en yrkesinriktad utbildning pågår är det oftast inga större svårigheter att bedöma inkomsten som oskadad. Däremot uppstår bedömningssvårigheter när den skadade är barn eller ungdom, eftersom man i de flesta fall ännu inte uppnått den ålder där man gjort tydliga vägval för sitt framtida yrkesliv. Ju yngre personen är vid skadetillfället desto svårare att avgöra vilka arbets- och inkomstförhållanden som ska ligga till grund för beräkningen av inkomsten som oskadad.

De schabloniserade inkomstunderlagen kan användas för barn och ungdomar som inte blir helt arbetsförmögna men som fått en skada som påverkar yrkesvalet. De schabloniserade inkomstunderlagen kan även användas i andra fall där inkomstunderlag inte kan fastställas på annat sätt, t.ex. då barnet skadats i senare ålder då viss utbildningsinriktning kan skönjas men ingen klar yrkesinriktning finns. De schabloniserade inkomstunderlagen ska endast användas i de fall en individuell bedömning inte är möjlig att göra.

För barn och ungdomar som skadats allvarligt och blir helt arbetsförmögna används i stället cirkuläret 1/2022 *Barnschablon*.

De schabloniserade inkomstunderlagen baseras på statistik från Statistiska Centralbyrån. Uppgifterna utgör medianlönen för den heltidsarbetande befolkningen på arbetsmarknaden.

Inkomstförlusterna beräknas genom en s.k. trappstegsmodell med intervallerna:

- 19-24 år
- 25-29 år
- 30-34 år
- 35-39 år
- 40-44 år
- 45-66 år

Skattningar av medianen av månadslön samt antalsuppgifter efter åldersgrupp och utbildningsnivå på hela arbetsmarknaden, år 2021¹

Uppdaterad tabell 2021 års löneuppgifter

Åldersgrupp	Utbildningsnivå	2021	
		Antal	Månadslön Median
19-24	Ej eftergymnasial utbildning	312 900	25 500
	Eftergymnasial utbildning	73 800	27 800
	Totalt	386 700	25 800
25-29	Ej eftergymnasial utbildning	237 500	28 800
	Eftergymnasial utbildning	219 300	32 300
	Totalt	456 800	30 500
30-34	Ej eftergymnasial utbildning	245 000	30 000
	Eftergymnasial utbildning	275 700	35 600
	Totalt	520 700	32 600
35-39	Ej eftergymnasial utbildning	203 100	30 500
	Eftergymnasial utbildning	266 000	38 000
	Totalt	469 100	34 200
40-44	Ej eftergymnasial utbildning	216 400	31 200
	Eftergymnasial utbildning	267 800	40 200
	Totalt	484 300*	35 700
45-66	Ej eftergymnasial utbildning	1 048 800	32 000
	Eftergymnasial utbildning	856 400	42 000
	Totalt	1 905 200	35 800

* Att "Totalt" här inte är summan av antalet för "Ej eftergymnasial utbildning" och "Eftergymnasial utbildning" beror på avrundningar.

Utbildningsnivån "totalt" inkluderar både de som endast har gymnasial utbildning och de som har eftergymnasial utbildning.

Beräkning av inkomstförlust

En bedömning får göras i det enskilda fallet för att bestämma vilken av följande tre schabloniserade inkomstunderlag som bör användas.

- "Ej eftergymnasial utbildning"
- "Eftergymnasial utbildning"
- "Totalt"

Om ersättning bestäms utifrån "totalt" eller "ej eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust efter faktisk eller tänkt avslutad gymnasieutbildning.

¹ Statistikuppgifter inhämtade från Statistiska Centralbyrån. Beskrivning av statistiken bifogas varje beställning av löneuppgifter från Statistiska Centralbyrån; KVALITETSDEKLARATION Lönestrukturstatistik, hela ekonomin 2021, AM0110

Om ersättningen bestäms utifrån "eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust fr.o.m. den 1 juli det år den skadade fyller 22 år utifrån en treårig eftergymnasial studietid.

Inkomstunderlag för respektive åldersintervall

Inkomstunderlag beräknade utifrån 2021 års statistikuppgifter.

"Ej eftergymnasial utbildning"

19-24 år: 25 500 kr x 12,2 = 311 100 kr

25-29 år: 28 800 kr x 12,2 = 351 360 kr

30-34 år: 30 000 kr x 12,2 = 366 000 kr

35-39 år: 30 500 kr x 12,2 = 372 100 kr

40-44 år: 31 200 kr x 12,2 = 380 640 kr

45-66 år: 32 000 kr x 12,2 = 390 400 kr

"Eftergymnasial utbildning"

19-24 år: 27 800 kr x 12,2 = 339 160 kr

25-29 år: 32 300 kr x 12,2 = 394 060 kr

30-34 år: 35 600 kr x 12,2 = 434 320 kr

35-39 år: 38 000 kr x 12,2 = 463 600 kr

40-44 år: 40 200 kr x 12,2 = 490 440 kr

45-66 år: 42 000 kr x 12,2 = 512 400 kr

"Totalt"

19-24 år: 25 800 kr x 12,2 = 314 760 kr

25-29 år: 30 500 kr x 12,2 = 372 100 kr

30-34 år: 32 600 kr x 12,2 = 397 720 kr

35-39 år: 34 200 kr x 12,2 = 417 240 kr

40-44 år: 35 700 kr x 12,2 = 435 540 kr

45-66 år: 35 800 kr x 12,2 = 436 760 kr

Inkomstförluster för förfluten tid

För förfluten tid görs beräkningen av inkomstförlusterna år för år. På Svensk Försäkrings hemsida finns statistik för barnschablonen upp till 30 års ålder fr.o.m. 2006 och framåt i arkivet. Från de schabloniserade inkomstunderlagen avräknas den skadades faktiska inkomster som inhämtas från Skatteverket på sedvanligt sätt för varje år.

Inkomstförluster för framtiden

För framtiden görs beräkningen av inkomstförlusterna utifrån inkomstunderlagen för respektive åldersintervall och inkomstförlusterna bestäms som livräntor inom de framtida åldersintervallen. Avräkning görs med den skadades senast kända faktiska inkomster i varje åldersintervall. Förlusten för respektive åldersintervall värdesäkras årligen enligt reglerna om värdesäkring av skadeståndslivräntor.

Om aktuell statistik saknas för fastställelseåret kan sista året räknas upp i enlighet med PSKs cirkulär Schabloniserad uppräknings av inkomstunderlag, *cirkulär 4/2021*.

Pensionsförlust

Pensionsförlusten beräknas på sedvanligt sätt enligt Trafikskadenämndens beräkningsmodeller.

Övergångsbestämmelser

För de ärenden där bolagen börjat använda den tidigare barnschablonen men inte slutreglerat ärendena i fråga om inkomstförlust bör den nya barnschablonen alternativt de schabloniserade inkomstunderlagen tillämpas vid den fortsatta prövningen i nämnden. Det bör alltså vara prövningstillfället som styr när den nya barnschablonen ska tillämpas. Perioder för förfluten tid som är prövade i nämnden utifrån den tidigare barnschablonen kvarstår. Den nya barnschablonen gäller för framtiden och den fortsatta prövningen i nämnden.